

Biblijom i Kur'anom do Jednoga Boga Stvoritelja

Marko P. Đurić, Izdavač: Naučnoistraživački institut „Ibn Sina“ Sarajevo, Sarajevo, 2016.

Oni koji u duhovne istine ne vjeruju sebi zrake poslaničkih dragulja zaklanjaju.

Ako bismo u jednoj rečenici željeli kazati kojom se suštinskom idejom koja poglavlja knjige *Biblijom i Kur'anom do Jednoga Boga Stvoritelja* povezuje u jednu cjelinu rukovodio autor Marko P. Đurić gornji Mevlanin stih bi mogao ponuditi najcjelovitije objašnjenje.

U vremenu zgusnutih političkih zbivanja i previranja koja – htjeli mi to ili ne – zaokupljaju našu pažnju i doprinose u znatnoj mjeri našoj unutarnjoj dezorijentiranosti ova knjiga predstavlja istinsko „duhovno osvježenje jer nas nastoji povesti ka unutarnjoj cjelovitosti i povratiti nas svima nam zajedničkom duhovnom identitetu. Interesantno je da je djelo nastalo iz pera autora koji je po struci pravnik ali koji je imao dovoljno hrabrosti da vlastita kritička promišljanja o religiji, filozofiji, etici, političkoj, društvenoj praksi u formi knjige ponudi čitatelju.

Duhovni identitet, središnja je os od koje polazi i na koju se u svojim promišljanjima vraća Marko P. Đurić na što ukazuje i sam naslov djela, odnosno odrednica Boga kao Stvoritelja čovjeka kojemu je upravo On „udahnuo“ taj duhovni identitet. Ova duhovna odrednica zajednička svim ljudima polazna je tačka iz koje treba razvijati međureligijski dijalog na prostorima Balkana. Akcentirati se na zajedništvo a ne potcrtavati razlike već ih prevazilaziti učeći se razumijevati drugog i drugačijeg. Na ovom ekumenskom stavu Đurić ustrajno insistira bilo da je riječ o nekom teološkom, filozofskom ili pitanju iz društveno-političke prakse, jer „ekumena“ predstavlja autorov životni credo (str. 256).

Đurićeva knjiga nije nikakav metodološki osmišljen teološko-filozofski traktat što se već na prvi pogled uočava uvidom u poprilično

„rasplinuti“ sadržaj već je prije plod njegovoga „putovanja“ vlastitim duhom tokom kojeg je u procesu samospoznavanja i samopropitivanja pokušavao pronaći odgovore na pitanja koja su u datom momentu izranjala iz njegova duhovnog habitusa, ali i ona koja mu je nametao vremenski, društveno-politički i povijesni okvir. „Putovanje“ je vrlo vjerovatno trajalo dugi niz godina. U prilog ovoj tvrdnji govori nekoliko stvari: 96 kratkih poglavlja obrađenih u knjizi, obimna teološko-filozofska literatura (303 djela i znanstvena rada) koju je autor konsultirao kako bi napisao djelo, te razuđenost u elaboriranju određene problematike, kao kada se autor, primjera radi, više puta u zasebnim sadržajno nepovezanim poglavljima vraća na Crkvu i njezino mjesto i ulogu u društvu (str. 17, 64, 156, 169). I upravo ta tematska „rasplinitost“ daje nam za pravo da na Đurićevu knjigu motrimo kao na „putovanje“ tokom kojega je autor jedno te isto pitanje promišljao u različitim etapama života mada bi za čitatelja bilo daleko jednostavnije da su poglavlja koja tretiraju istu problematiku sadržajno povezana u jednu cjelinu jer bi time dobio jasniju sliku o stavovima autora o određenom pitanju.

Bog kao Stvoritelj svijeta; Bog kao Ljubav; Bog kao Sveprisutni u nama samima i pojavnome svijetu; Molitva uma i srca kao sredstvo motrenja Boga; prevazilaženje religijskog fundamentalizma kao zapreke u uspostavi međureligijskog dijaloga; zadaća religije u oblikovanju istinski

moralnog čovjeka, (kvazi)moralnost institucije Crkve, ateizam kao „praznina“ savremenog doba neke su od tema koje bi se mogle klasificirati na temelju sadržaja knjige *Biblijom i Kur'anom do Jednoga Boga Stvoritelja*.

I vrlo je vjerovatno da bi i ova knjiga bila jedna u nizu djelâ koja tretiraju sličnu problematiku da se nije „izdvojila“ autorovim kritičkim, ali moramo to kazati i hrabrim stavom prema Crkvi, prije svega pravoslavnoj. Institucija Crkve kontinuirano se kroz povijest željela „nametnuti“ kao moralna vertikala društva ali je prečesto „gubila“ onu ekumensku bit koja bi trebala biti temeljna odrednica njenoga djelovanja u praksi te je skončavala u fundamentalizmu i isključivosti što je jasno došlo do izražaja i u odnosu Pravoslavne ckeve prema dešavanjima na Balkanu, napose u Bosni i Hercegovini, kada je Crkva otvoreno podržavala radikalni nacionalizam. Stoga što je Crkva i u današnjem dobu tek puka „ogoljena“ Institucija lišena duhovnosti, „beskrvna“, „blijeda“, „anemična“ (str. 64) ona je preokrenula ljestvicu etičkih vrijednosti, tako da njena etička mjerila umjesto sa Isusovim korespondiraju sa etičkim mjerilima vladajućeg političkog establišmenta čime Crkva sebi priskrbljuje političke i ine ovosvjetovne interese. Stoga, budući da nije nikakav crkveni ekskluzivitet, ekumensku svijest – smatra Đurić – trebamo razvijati i njegovati kao pojedinci, u samima sebi, a ona „od nas vjernika traži da svoje uho otvorimo za svjedoke Duha i mimo

Crkve, da te svjedoke prepoznamo u islamu, a i drugdje“ (str. 168–169) i tako promoviramo međureligijski dijalog kojega ne možemo ni očekivati niti naći u Crkvi prije svega zbog odsustva samokritičnosti ove institucije prema samoj sebi, ali i zbog činjenice da Crkva svoj pristup međureligijskom dijalogu temelji na stavovima nekih „neekumenskih svetih otaca“ (str. 17).

Knjigom *Biblijom i Kur'anom do Jednoga Boga Stvoritelja* Marko P.

Đurić kroz vlastito duhovno iskustvo samospoznajnog preispitivanja želi čitatelja sa egzoterijske preusmjeriti na ezoterijsku bit religije u kojoj sve nacionalne, etničke, stranačke, religijske i ine boje iščezavaju u „Boji Božije jednoće“ (*sibgatullāh*) koju svaki čovjek upotpunjenog duhovnog vida može prepoznati unutar vlastitoga religioznog iskustva.

Mubina Moker